

Geliefde Vrienden van Israël,

Shalom en Zegeningen vanuit Jeruzalem!

Mijn eerste bezoek aan Polen vond plaats in 1986, toen dat land nog door de Communisten geregeerd werd. Al vele jaren stond ons Centrum toen al in contact met Poolse Christelijke vrienden van Israël; Jan Muranty, Albert Gromann en anderen. Ons Centrum nodigde vijftig Christelijke leiders uit heel Polen uit om in Israël te komen studeren met een beurs. We hebben hen geholpen door Bijbels en liedboeken te drukken in het Pools. Er werden 10.000 Russische Bijbels gedrukt voor het Rode Leger, dat in die tijd in Polen was. We kregen speciale toestemming om deze in Zweden te drukken. Daarna brachten we ze naar Polen. Dit was het begin van onze vriendschap.

VAN Vernietiging Naar Vernieuwing

Ons Centrum heeft ook de Joodse gemeenschap geholpen. We zijn dankbaar dat er een eind is gekomen aan het Communisme en dat er nu vrijheid is. Je kunt het herstel voelen in dit land, na de Tweede Wereldoorlog en het Communisme. Er is een nieuw begin en ik vertrouw dat dit zal doorzetten en dat er vrede zal heersen in heel Europa.

Vóór de Tweede Wereldoorlog was Polen een thuisland voor het Joodse Volk; grote rabbijnen, bijbelcommentatoren en bekende Joodse figuren zoals onze eerste premier, David Ben-Gurion (hij kwam uit de stad Plonsk). Bijna drie-en-een-half miljoen Joden woonden in dit land. Het was een zeer Joodse wereld met Joodse publicaties en Yeshiva scholen. De Tweede Wereldoorlog was een van de grootste tragedies, toen meer dan zes miljoen leden van ons volk in Europa werden vermoord. De geschiedenis leert ons dat de eerste Joodse gemeenschappen in Polen werden gevestigd in de 9^e eeuw; in de 20^e eeuw werd 90% van de Poolse Joden vermoord door de Nazi's. Vandaag de dag wonen er

slechts drieduizend Joden in Polen.

Tijdens onze Studierondreis zullen we de dodenkampen bezoeken in Auschwitz, Birkenau en Treblinka, waar 800.000 mensen werden vermoord. U zult het dal des doods ervaren, zoals het beschreven werd door de profeet Ezechiël, "kunnen deze beenderen leven?" (Ezechiël 37:4). Dit gebeurde 70 jaar geleden, en onze hoop en ons gebed is dat het niet opnieuw zal gebeuren. Het is belangrijk voor alle mensen om dit deel van de geschiedenis te ervaren, om een klein deel van wat er gebeurd is te zien. Het is onze verantwoordelijkheid om de wereld te vertellen dat het niet opnieuw zal gebeuren, met welk volk op aarde dan ook.

Boven: Jan Muranty in Polen met de zending Bijbels van het AMI-Centrum.

Onder: Shlomo Hizak & Jan Muranty in Polen met Joodse vrienden.

Wanneer je door de straten van het Land Israël loopt, zul je Joden zien die uit het Noorden, het Zuiden, Oosten en Westen zijn gekomen. Velen zijn ontsnapt als vluchtelingen en hebben hun huizen en rijkdommen opgegeven. Zij zijn door de woestijn, door de bergen, heuvels en over de zee getrokken; hun leven was in gevaar, maar ze zijn naar het veilige land gekomen. Ze hebben de lange reis aanvaard vanuit Syrië, Iran, Ethiopië, Yemen, Rusland en andere landen. De 600.000 Joodse overlevenden van de Holocaust zijn naar Israël gekomen. Spoedig zal deze generatie uitsterven, maar velen van hen zijn nog bij ons. De getuigenissen van hun overleven hebben ons geloof versterkt en onze hoop dat we het niet zullen opgeven.

Met de hulp van de Almachtige en vele vrienden hebben we ons land opgebouwd, het Land van de Belofte - Israël.

Onze droom en hoop zijn bewaarheid geworden. Onze generatie heeft het "wonder" gezien van de woestijn

die bloeit als een roos en de terugkeer van een volk. De Hebreeuwse taal, de moedertaal van de Bijbel, kwam weer tot leven. Miljoenen in Israël spreken Hebreeuws, de taal van Jezus en de Profeten- **“Israël zal leven.”** Dag na dag, vanaf de tijd dat Israël werd hersteld in 1948, beleven we de tijden van Ezra en Nehemia: het bouwen van de muren en het bouwen van het Land – het herstel van een natie: wat een levende Bijbelse ervaring!

Shlomo Hizak & Jan Muranty bij het monument uit 1986 ter herinnering aan de gesneuvelde soldaten in Warschau

De leider van Iran roept op tot de definitieve vernietiging van Israël. Ze hebben duizenden raketten aan Hezbollah gegeven. Ze hebben aangekondigd dat Haifa

en Tel Aviv de eerste steden zijn die vernietigd zullen worden. Laat dit niet opnieuw gebeuren. Israël heeft een geheim wapen: ons geloof in de Almachtige, De Rots van onze Verlossing, De Heilige Israëls, die sluimert noch slaapt. Vrienden van Israël, ik roep jullie op, jullie liefde voor Zion nu te laten zien, nu meer dan ooit, om het Zaad van Abraham te zegenen, en het Joodse volk te helpen, en de Staat Israël. Laat onze kennis en begrip toenemen.

“Zie, de Bewaarder van Israël sluimert noch slaapt.”
(Psalm 121:4)

Shlomo Hizak

POLEN EN ZIJN RECHTVAARDIGEN ONDER DE VOLKEN

Door Monika Krawczyk

Op 1 september 1939 brak in Polen de Tweede Wereldoorlog uit. Polen was het eerste land dat probeerde de expansiedrift en agressie van Nazi-Duitsland in Europa met militaire middelen tegen te houden. De verdedigingsstrijd had meer dan een maand kunnen duren, als Sowjet-Rusland op 17 september 1939 niet vanuit het oosten Polen had aangevallen, op basis van het geheime Ribbentrop-Molotov Pact. De Russen bezetten de helft van het vooroorlogse Poolse grondgebied (dat nooit is teruggegeven) tot juni 1941, toen Duitsland Rusland aanviel. Hitler was niet geïnteresseerd in het houden van beloften, zelfs niet aan degenen die hem hadden geholpen.

Polen bleef bezet tot mei 1945. Tijdens die bezetting vond er, anders dan in andere Europese landen, geen collaboratie plaats en was er geen plaatselijke Poolse regering. De Poolse regering bevond zich in ballingschap in Londen en probeerde alles te doen om de Geallieerden te helpen en de Poolse onafhankelijkheid terug te krijgen.

De Poolse samenleving werd onderworpen aan zware onderdrukking. Duitsland wilde van Polen een natie van slaven maken. Universiteiten werden gesloten en professoren, leiders en andere intellectuelen werden

tijdens de eerste weken van de bezetting doodgeschoten. Alleen scholen voor beroepsonderwijs mochten open blijven. De geestelijkheid werd onderdrukt en velen werden naar concentratiekampen gestuurd. Elke dag werden Poolse jongeren naar Duitsland afgevoerd om daar dwangarbeid te verrichten. Voedsel was schaars en op de bon. Niemand die 's morgens zijn huis verliet om te gaan werken wist zeker of hij 's avonds weer terug zou keren. De gevangenen zaten vol met Poolse patriotten, die bij de minste verdenking van anti-Duitse activiteiten gemarteld en gedood werden.

Dit alles was nog niets in vergelijking met het lot van de Poolse Joden: zij waren voorbestemd om te sterven. De Duitsers kozen Polen uit om de concentratiekampen en gaskamers te bouwen – en in bedrijf te nemen. De Joden werden eerst bijgedreven en gedwongen om in ghetto's te leven. Velen stierven daar aan honger en ziekten. Ze werden naar Auschwitz, Sobibor, Treblinka, Chelmno en Belzec gestuurd. Dat zijn enkele van de meer bekende doodskampen; bij het horen van deze namen lopen ons nog steeds de rillingen over de rug. De wreedheden van Nazi-Duitsland tijdens deze oorlog werden het symbool van hoe diep de mensheid kan zinken. Het Poolse land werd ook een kerkhof voor de Joden uit andere landen: Nederland, Frankrijk, Griekenland, Tsjechië, Joegoslavië, Hongarije - om er maar enkele te noemen. De Joden van Wenen, sommigen nog met hun hoed op en in bontjas gehuld, werden uit hun elegante appartementen weggevoerd naar de trei-

nen (ze moesten zelf hun kaartje kopen) die hen brachten naar het modderige overgangs-ghetto Izbica, dat er helemaal niet op berekend was, hen te huisvesten.

Jan Karski, officier in het ondergrondse Poolse “Binnenlandse Leger” bracht informatie naar Londen en Washington over de Holocaust in Europa en de wanhopige toestand in Polen. Dankzij hem waren de Geallieerden medio 1942 op de hoogte van de genocide. In 1943 had Karski een persoonlijke ontmoeting met President Roosevelt om hem verslag te doen van het ghetto van Warschau. Terwijl de laatste Joden van Warschau hun laatste gevecht leverden tijdens de opstand van het ghetto (de eerste militaire opstand in een stad in het bezette Europa), vroeg Roosevelt naar het lot van... de paarden (hij was een groot liefhebber). Ondanks het feit dat Amerikaanse vliegtuigen vele malen boven Auschwitz vlogen op verkenningsvluchten, werden er geen bommenwerpers gestuurd om tenminste de spoorlijnen te vernietigen. Er hadden dan 400.000 Hongaarse Joden gered kunnen worden. Hun deportatie begon in mei 1944, toen het Russische Rode Leger al oprukte aan het Oostelijk front!

De terreur in Polen – herdoopt in “het Generaal-gouvernement” ging elk voorstellingsvermogen te boven. Het is moeilijk het vandaag de dag nog te begrijpen. Ondanks deze dagelijkse terreur riskeerden sommige Polen hun leven om de Joden te helpen. Bezet Polen was het enige land waar de Nazi's de doodstraf instelden voor iedereen die betrappt werd bij of verdacht werd van het helpen van de Joden.

Toen de Staat Israël werd gesticht, werd het een eer om erkenning te krijgen voor degenen die, ondanks de directe doodsb bedreiging, Joodse levens had gered tijdens de oorlog. Er kwam een officiële titel “Rechtvaardige onder de Volken”. Nog steeds is dit de enige burgerlijke onderscheiding in Israël. Tot nu toe zijn er 24.365 medailles toegekend aan de Rechtvaardigen. Polen heeft van alle nationaliteiten het grootste aantal hiervan: 6.532.

Onder degenen die zijn onderscheiden was Wladyslaw Bartoszewski, een Poolse katholiek, die nog maar in de twintig was toen de oorlog uitbrak. Zoals beschreven door de historicus Laurence Weinbaum:

“In september 1940 werd Bartoszewski gevangen genomen en naar Auschwitz gestuurd, als een van de eerste gevangenen (nr. 4427) van wat toen een weinig bekend Duits concentratiekamp was. Als door een wonder werd hij in het voorjaar van 1941 vrijgelaten, dankzij de tussenkomst van het Poolse Rode Kruis, waar hij voor had

gewerkt in Warschau. Dit was voordat Auschwitz het centrum van de “Endlösung” werd. Na zijn terugkeer ging Bartoszewski onmiddellijk bij de ondergrondse. Samen met gelijkgestemde Polen, die geloofden dat er zich om hen heen een monsterlijke misdaad aan het voltrekken was, riskeerde Bartoszewski zijn leven om hulp te bieden aan Joden die het doelwit waren van de vernietiging. Hij deed dat ondanks de heersende stemming in de Poolse samenleving tijdens de Duitse bezetting, die niet bepaald geneigd was, de bedreigde Joden te hulp te komen.”

Na 1945 werd Bartoszewski gevangen gezet door de Poolse Communistische regering, vanwege zijn patriottische houding. Toen Polen in 1989 een democratisch land werd, werd Bartoszewski de onbetwiste leider van de republiek. Hij diende als minister van Buitenlandse Zaken. Hij stierf een maand geleden op 93-jarige leeftijd, nog steeds Polen dienend als minister van Internationale Dialoog. Bartoszewski geloofde niet alleen in het belang van verzoening, hij bracht het ook in praktijk. Tot op de laatste dag van zijn leven was hij een groot vriend van Israël en hij schaamde zich nooit om daarvoor uit te komen.

Christenen en Joden hebben veel gemeen en behoren elkaar te helpen. Israël helpen is in feite getuigen dat God groter is dan iedere vijand. De geschiedenis heeft laten zien dat solidariteit tussen de volken positief en van grote betekenis is.

Zoals de Duitse dominee Martin Niemöller (1892-1984) zei:

“Eerst kwamen ze voor de socialisten, en ik zweeg-want ik was geen socialist.

Toen kwamen ze voor de vakbondsmensen, en ik zweeg-want ik was geen vakbondsmen.

Toen kwamen ze voor de Joden, en ik zweeg-want ik was geen Jood.

Toen kwamen ze voor mij – en er was niemand meer over om voor mij te spreken”.

Daden spreken luider dan woorden. Deze “Rechtvaardigen onder de Volken” handelden vanuit hun overtuiging en niet omdat ze een beloning verwachtten. Ze hielpen levens te redden. In de wereld van nu is het traditionele antisemitisme vervangen door “anti-Israëlisme”. Is de tijd nabij dat we opnieuw Rechtvaardigen onder de Volken nodig zullen hebben?

PROFESSOR ROBERT WISTRICH

April 1945 – Mei 2015

Met diepe droefenis heeft het AMI Centrum kennis genomen van het overlijden van Professor Robert S. Wistrich, die vaak lezingen heeft gehouden tijdens onze seminars. Hij was een van de belangrijkste geleerden op het gebied van het antisemitisme. Hij wilde het ware gezicht laten zien van het antisemitisme, en van de groeiende anti-Israëliëse stemming in Europa, waar hij zeer onder leed.

Hij was Professor Europese en Joodse geschiedenis aan de Hebreeuwse Universiteit te Jeruzalem. Hij deelde mijn visie wat betreft de grote waarde van het onderwijs voor Joods-Christelijke betrekkingen. Hij was een expert op dit gebied, en heeft tientallen boeken gepubliceerd over het lot van de Joden en hoe zij behandeld werden door andere naties.

Zijn boek *“Een Dodelijke Obsessie: Antisemitisme – Van de Oudheid tot de Wereldwijde Jihad”*, uitgegeven in 2010, ontving de Prijs voor het Beste Boek van het Jaar van de *“Journal for the Study of Anti-Semitism”*. De door hem opgezette tentoonstelling getiteld *“De 3500 jaar oude relatie van het Joodse volk met het*

WAAROM EEN BRIEF UIT JERUZALEM?

Begin juni heeft het Nederlandse bestuur de jaarvergadering met Shlomo Hizak gehouden. Daarin is besproken dat we iets moeten doen om meer lezers bij het werk van Shlomo te betrekken. Hij stelde voor om tweemaal per jaar een brief rechtstreeks vanuit Jeruzalem naar al onze abonnees te sturen, dus ook de abonnees van de e-mail nieuwsbrief.

Als u Shlomo om welke reden ook wilt schrijven, dan kan dat. Hij stelt dat zelfs op prijs, maar als het even kan, wilt u dan in het Engels schrijven? Hebreeuws mag ook!

Alles wat met adressering te maken heeft, kunt u naar **Postbus 386, 3860 AJ in Nijkerk** sturen.

ANBI

Verder hebben we de op de jaarvergadering de zogenaamde Jaarrekening aangenomen. De Jaarrekening

Land Israël”, die in het hoofdkwartier van UNESCO in Parijs zou plaatsvinden, werd afgelast onder Arabische druk. Deze werd uiteindelijk zes maanden later heropend, nadat de woorden “Land Israël” in de titel waren vervangen door “Het Heilige Land”.

Zijn familie was zelf ook slachtoffer van het antisemitisme. Zijn ouders ontsnapten uit centraal Polen naar Lvov in 1939. Toen daar de Duitse bezetting overging in bezetting door de Sowjets, werden ze gedeporteerd naar Kazachstan, waar Robert werd geboren. Ze overleefden de zware dwangarbeid en in 1946 keerden ze terug naar Polen, waar ze erachter kwamen dat al hun familieleden tijdens de Holocaust waren vermoord door de Nazi's. Door de Poolse Communisten werden ze ervan verdacht niet loyaal te zijn tegenover de nieuwe regering, en vluchtten naar Frankrijk. Ten slotte vestigden ze zich in Israël. Deze persoonlijke ervaringen brachten Wistrich ertoe, de wortels van het antisemitisme grondig te bestuderen. Zijn ontdekkingen waren schokkend voor velen, maar worden beschouwd als van grote wetenschappelijke waarde. Hoe jammer is het dat maar zo weinigen wilden luisteren.

Shlomo Hizak

is onze financiële verantwoording over het afgelopen jaar. Deze publiceren we elk jaar vóór eind juni op onze website. De Belastingdienst stelt dit als voorwaarde voor het verkrijgen en behouden van de ANBI-status. Wij voldoen hier ten volle aan. Dit houdt in, dat giften aan ons aftrekbaar zijn voor de inkomstenbelasting.

Alles over onze ANBI-verantwoording kunt u lezen via www.bijbelcentrum.org/anbi

REIS DOOR POLEN

Van 2-8 augustus 2015 is er een rondreis door Polen, te beginnen in Warschau. Deze reis kost \$800 (ca. €715) op basis van gebruik van een tweepersoons kamer en twee maaltijden per dag (HP). U verblijft in ****hotels.

Meer informatie vindt u op bijbelcentrum.org onder Seminar - Europa. Daar vindt u onder andere een volledige beschrijving van het programma.

AMI – Jerusalem Center for Biblical Studies and Research

International Headquarters: 25 Hovevei Zion St., P.O. Box 8017 Jerusalem 91080

TEL: 972-2-6312-800

FAX: 972-2-5638-426

Nederland: 033-2459528

Jerusalem@amijerusalemcenter.org

www.bijbelcentrum.org